

KAČJI PASTIRJI V LITERATURI

PODOBE DROBNIH ŽIVALI - KAČJI PASTIRJI

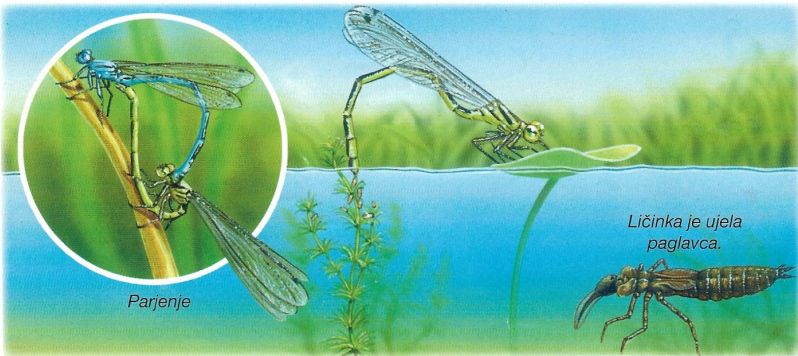
Émilie Beaumont

KAČJI PASTIRJI

Kačji pastirji imajo vitko telo in velika krila. Letijo s hitrostjo do šestdeset kilometrov na uro, lahko tudi lebdijo ali celo letijo zadenjsko.

Kačji pastirji lahko obračajo glavo v vse smeri. Tako pozorno opazujejo okolico in prežijo na žuželke, s katerimi se hranijo. V pomoč so jim sestavljene oči. Ko mirujejo, kril, drugače od drugih žuželk, ne pritisnejo ob telo.

Samci in samice se pariyo poleti. Samica odloži jajčeca v vodo, na vodno rastlinje. Iz njih se izležejo požrešne ličinke, ki v vodi ostanejo tudi več let.

Ličinke imajo razvito zložljivo spodnjo ustno, ki ji pravimo lovilna krinka. Z njo lovijo plen, predvsem majhne ribe in paglavce.

Med odrasčanjem se ličinke večkrat levijo. Ko so dovolj razvite, se po rastlinskem stebelu povzpnejo nad vodno gladino. Kmalu zatem sledi zadnja levitev, med katero se preobrazijo v odrasle kačje pastirje.

Kačji pastirji se hranijo predvsem z žuželkami.

Enakokrili kačji pastirji so manjši od drugih kačjih pastirjev. Pogosto postanejo plen raznokrilih vrst.

Prikupno in odlično ilustrirano poglavje o kačjih pastirjih najdemo v otroški knjigi "PODOBE DROBNIH ŽIVALI", ki je leta 2010 izšla pri založbi Oka otroška knjiga. Gre za prevod francoskega izvirnika "*L'imagerie des petites bêtes*", pri katerem je pod besedilo in zasnovo podpisana Émilie Beaumont, ilustracije pa sta prispevala Bernard Alunni in Marie-Christine Lemayeur. Delo, ki ima kar 123 vsebinsko bogatih in poučnih strani ter ogromno zelo nazornih in lepih ilustracij, je v slovenščino odlično prevedla Ana Marija Toman, kačji pastirji pa so predstavljeni na straneh 48-49.

Kot je zapisano v predstavitvi, bodo otroci v tej knjigi spoznali, kako živijo, se prehranjujejo in razmnožujejo drobne živali, kot so žuželke, pajkovci, mali glodavci, polži in nekatere morske živali. Med žuželkami lahko mladi bralci na sistematičen, pa vendar zelo poljuden način spoznajo veliko zanimivosti in podrobnosti iz življenja čebel, čmrljev, os in mravelj, pa seveda hroščev, metuljev, kobilic, muh in še bi lahko naštevali. Seveda avtorji niso pozabili niti na polže, žabe in številne male sesalce, ter na mikroskopsko majhen plankton in na pršice.

(M. BEDJANIČ)

KAČJI PASTIRJI V LITERATURI

TISOČERI OBRAZI SLADKE VODE

Marjan Rejic

Kačji pastirji (Odonata)

Ločimo male kačje pastirje in velike. Mali imajo tanek in dolg zadek, oba para kril sta približno enaka, ko počivajo, jih zložijo nad hrbtom. Razmik med očesoma je opazno večji, kot je širina enega očesa. Veliki kačji pastirji imajo močnejši zadek. Krila se razlikujejo med seboj, pri mirovanju leže vodoravno in so razprostrta. Oči se na temenu stikajo ali pa je razmik med njimi manjši, kot je širina očesa.

Samica odloži jajčeca prosto v vodo ali jih pritrdi na podvodne rastline ali pa jih vloži v dele podvodnih rastlin. Ličinke, ki pridejo iz jajčec, se najkasneje po nekaj minutah levijo in tako preidejo v prave ličinke. Sprva se hranijo z enoceličnimi organizmi, kasneje pa z večjimi vodnimi živalmi. Za lov uporabljajo lovilno krinko, ki jo bliskovito sprožijo. Ličinke kačjih pastirjev so roparji. Zasnove kril se pokažejo šele kasneje. Da ličinka doraste, se levi 10-15-krat. Ves razvoj od prve ličinke do odraslega kačjega pastirja traja nekaj mesecev do pet let. Bube kačji pastirji nimajo. Ko pride njen čas, zleze ličinka iz vode, navadno na steblo močvirne rastline. Na hrbtni strani oprsja počí ličinkina koža in najkasneje po dveh urah zleze kačji pastir na dan. Približno dve uri pa sta še potrebni, da telo in krila otrdijo. Barva telesa in kril pa se v celoti razvije šele po nekaj dneh (priloga 15, sl. 8-10).